

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки, менеджменту та комерційної
діяльності

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Фізіологія і психологія праці
Викладачі	Володимир ЛИПЧАНСЬКИЙ, к. пед. н, доцент кафедри економіка, менеджмент та комерційна діяльність Тетяна ТУШЕВСЬКА, асистент
Контактні тел.	+38(067) 975-51-35 Липчанський В.О. +38(050) 132-10-33 Тушевська Т.В.
E-mail	lindervlad92@gmail.com tushevskayatv@gmail.com
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська / англійська.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відео конференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Messenger, Telegram за домовленістю
Пререквізити	Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Фізіологія і психологія праці» значно підвищиться, якщо здобувач попередньо опанував матеріалом таких дисциплін як: економіка праці та соціально-трудова відносини.

1. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Фізіологія і психологія праці» – формування системи навичок та вмінь щодо закономірностей функціонування людського організму і активізації фізіологічних та психічних функцій в процесі праці, соціально-психологічних і мотиваційних механізмів ефективної праці та підприємництва, психофізіологічних особливостей різних видів праці та вимог до їх організації, психофізіологічних засад профорієнтації, профвідбору, підготовки кадрів і переміни трудової діяльності в ринкових умовах, методів психофізіологічних досліджень, а також сформувати у

студентів практичні навички організації трудової діяльності з урахуванням людського фактору.

Завдання вивчення дисципліни:

- вивчення змін функціонального стану організму працюючої людини, його фізіологічних і психологічних функцій під впливом роботи, яку вона виконує, з урахуванням закономірностей становлення динамічної рівноваги в системі «суб'єкт праці – професійне середовище».
- застосовувати отримані знання в професійній діяльності фахівців, зокрема у процесі планування та організації робочого середовища працівника.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- зміст та поняття основ фізіології та психології праці, а також проблематику навчальної дисципліни;
- принципи роботи основних фізіологічних і психологічних механізмів, що визначають динаміку працездатності людини, його професійну працездатність в сучасних виробничих умовах;
- зміст поняття «функціональний стан людини» та фактори, що впливають на нього;
- фізіологічні та психофізіологічні основи раціоналізації процесу адаптації до професійної діяльності і придбання трудових навичок;
- методичні принципи комплексного вивчення трудової діяльності людини в сучасних умовах виробництва;
- фізіологічні та психофізіологічні основи наукової організації праці на виробництві;
- наукові основи раціоналізації організації робочих місць, темпу роботи, прийомів роботи, робочих рухів.

вміти:

- визначити причини зниження працездатності в процесі трудової діяльності, а також психологічні та психофізіологічні механізми виникнення втоми;
- застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних проблем виробництва, профосвіти, соціально-професійного самовизначення молоді;
- оцінювати параметри виробничих умов і робочого місця;
- визначити закономірності психічної діяльності, які лежать в основі продуктивності професійної діяльності людини;

- визначити особливості динаміки розумової працездатності в умовах сучасного виробництва;
 - розробити фізіологічні та психологічні критерії оцінки нервово-психічного напруження людини в процесі трудової діяльності;
 - визначити психологічні закономірності, психічні процеси і властивості особистості в їх взаємодії з предметами та знаряддями праці, з фізичним та соціальним середовищем;
 - підбирати психодіагностичні методики для визначення емоційних станів працівників;
 - використовувати фізіологічні та психологічні закономірності для організації науково обґрунтованих режимів праці та відпочинку, виробничого навчання, професійно-психологічного відбору.
- набути соціальних навичок (soft-skills):***
- здійснювати професійну комунікацію, ефективно пояснювати і презентувати матеріал;
 - роботи в команді.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення. При організації освітнього процесу в Центральнотехнічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення вибіркового навчального плану ЗВО; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Закономірності функціонування людського організму і активізації психічних функцій в процесі праці

Тема 1. Предмет, метод і завдання курсу «Фізіологія та психологія праці»

Тема 2. Особливості будови нервової та рухової систем людського організму. Фізіологічні реакції організму людини на трудові навантаження та умови праці

Тема 3. Психологічні фактори трудової діяльності

Тема 4. Працездатність людини та закономірності її динаміки

Змістовий модуль 2. Проектування організації праці з урахуванням психофізіологічних факторів.

Тема 5. Виробничі вимоги і заходи запобігання перевтомі працівників

Тема 6. Психофізіологічна суть монотонності та шляхи підвищення змістовності праці

Тема 7. Важкість праці і методика її оцінки

Тема 8. Фізіологічні основи проектування раціональних режимів праці та відпочинку

Тема 9. Психофізіологічні основи профорієнтації, профвідбору та виробничого навчання

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль.

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою, у тому числі: перший модуль – 50 балів, другий модуль – 50 балів.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських або лабораторних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

6. Рекомендована література

Базова

1. Грицуляк Б.В., Грицуляк В.Б. Анатомія і фізіологія людини. Навчальний посібник. Івано-Франківськ, 2021. 135 с.

2. Дерев'янка С. П. Психологія праці та інженерна психологія : Навчально-методичні рекомендації. Чернігів : НУЧК імені Т. Г. Шевченка, 2021. 92 с.

3. Психологія праці та інженерна психологія : навчальний посібник для студентів денної і заочної форм навчання спеціальності 053 «Психологія» 2-ге вид, перероб. і доп. / укладач О.С. Юрков. Мукачево : МДУ, 2018. 187 с

4. Психологія праці: навч. посібник [Текст]: для здобувачів вищої освіти бакалаврського рівня зі спеціальності 015 - Професійна освіта (015.37 Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології); за ред. Є. Л. Скворчевської; Держ. біотехнол. ун-т – Харків, 2022. 160 с.

5. Психологія професійної діяльності : підручник / За ред. С.К. Шандрука. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 256 с.

6. Психологія стресу та стресових розладів : навч. посіб. / П86 Уклад. О. Ю. Овчаренко. К. : Університет «Україна», 2023. 266 с.

7. Психофізіологія : конспект лекцій / укл.: Н. В. Коляда. Суми : Сумський державний університет, 2022. 264 с.

8. Стрес та стресостійкість в діяльності працівників правоохоронних органів : Посібник / Наталія Бардин, Юрій Жидецький, Ярослав Когут, Наталія Пряхіна, В'ячеслав Ясінський. Львів, 2020. URL: https://uu.edu.ua/upload/Nauka/naukovi_vydannia/psihologija_stresy_2023_compress.pdf (дата звернення: 10.05.2023)

9. Фізіологія та психологія праці : метод. вказ. до вивч. диск. для студ. ден. форми навч. за спец. 051 «Економіка» (Управління персоналом і економіка праці) / [уклад. В. О. Липчанський, Т. В. Тушевська] ; М-во освіти і науки України, Центральнoукраїн. нац. техн. ун-т. Кропивницький : ЦНТУ, 2019. 94 с.

10. Філімонов В.І. Фізіологія людини : підручник / В.І. Філімонов - 4-е видання. К. : Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2021. 488 с.

11. Допоміжна

12. Конспект лекцій з дисципліни «Організація і оплата праці» для студентів ОС «Бакалавр» галузі знань: 05 Соціальні та поведінкові науки , спеціальності 051 - Економіка/ Коваленко Л.В. К.: Кафедра економіки праці та соціального розвитку, 2019. 82 с.

13. Кошель В.І., Сав'юк Г.П., Дзундза Б.С. Основи охорони праці. навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів педагогічного напрямку / [Укладачі: В.І. Кошель, Г.П. Сав'юк, Б.С. Дзундза] – Івано-Франківськ: НАІР, 2020. 182 с.

14. Пожарова О.В. Охорона праці : навчальний посібник. Одеса. 2022. 86 с

15. Психологія праці: електрон. метод. рекомендації до самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія» / уклад. А.Х. Гудімова. — Одеса: Одес. нац. Ун-т. ім. І.І. Мечникова, 2023. 25 с.

16. Фізіологія і психологія праці [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до практичних завдань та плани семінарських занять для студентів спеціальності 051 "Економіка" першого (бакалаврського) рівня / уклад. Г. І. Писаревська, А. В. Семенченко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 51 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://buklib.net> – Наукова бібліотека "Буковина".
2. <http://pidruchniki.ws> – Українські підручники о-нлайн.
3. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws> - Законодавство України.
4. <https://pdp.nacs.gov.ua/> - Портал управління змінами
5. [www. Management.com.ua](http://www.Management.com.ua) - Інтернет-портал для управлінців
6. www.nbuv.gov.ua – офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності, Протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.